

LIBERTATEA DE CONȘTIINȚĂ MANIFESTATĂ PRIN ARTA DISCURSULUI SUPERIOR

Conf. Univ. Dr. Cristian CARAMAN

*„Timotheus” Evangelical Institute in Bucharest;
Baptist Theological Institute of Bucharest, Romania
caramancm@yahoo.com*

ABSTRACT: Freedom of Conscience Manifested Through the Art of Superior Speech.

The art of superior speech to convince through beautiful speech, as a factor of culture and spiritual formation, can represent a fundamental element for human rights, education and lasting peace in view of freedom of conscience. In this sense, the art of eloquence must be analyzed from the point of view of aesthetics, purpose and unity between the form and content of a speech. Then it is necessary to examine the qualities and composition of eloquent speech. Freedom of human conscience manifested intellectually and spiritually through verbal communication represents the main phenomenon of human life through which he can transform his thinking into word and deed. Man is born with superior cerebral structures capable of transforming internal language into verbal language. The evolution of the process of forming human consciousness and thinking is determined by speech. Speech, which man enjoys, is the invaluable gift given by God to man. Social life and human life are possible through verbal communication. Words of love, peace, gratitude, hope, faith, victory, encouragement, longing, comfort, work, fraternity, praise, transformed into deeds, become fundamental values of human life. The charm of speech is the superior manifestation of human thinking through work and culture, it is the synthesis of human desires to find out, retain, create, be, preserve and become. Freedom of thought and conscience implies the fundamental right of man to manifest his convictions individually or collectively, in public or in private in education, religion, society or the arts.

Man is God's creation, free to think, act and react to the problems of the social, religious and economic life of humanity.

Keywords: *freedom, peace, education, language, the art of speech*

Puterea Cuvântului în mentalul omului

Prin Cuvânt, Dumnezeu a creat universul, pământul cu tot ce este pe el și omul care este coroana creației Sale.¹ Și tot prin Cuvânt, Dumnezeu stabilește legile universale pe baza cărora funcționează întreaga Creație.² De-a lungul timpului, retorica va transmite spațiului european regulile discursului pe teme religioase, politice, sociale, morale sau literare. Omul își exprimă gândirea cu ajutorul vorbirii și prin scris, de aceea arta discursului (*ars bene dicendi*) va începe să ocupe un loc din ce în ce mai important în spațiul public, oratorul trebuind să „instruiască, să farmece și să convingă” (Sfântul Augustin). Discursul oratoric³ modern este caracterizat prin exprimare directă, potrivit cu scopul propus, utilitate practică, spontaneitate și stereotipie. Noile discursuri persuasive, având pragmatism și retorică proprie, utilizează diverse procedee cum ar fi spațiile comune, expunerile sau figurile, adaptându-le sistemului retoric al antichității. În formarea specialiștilor în comunicare se pune accent pe studierea textelor politice și publicitare cu ajutorul pedagogiei și criticii retorice.

Isus Hristos face cunoscută dogmatica divină, folosind în cuvântările Sale peste 30 de alegorii și tablouri sugestive luate din agricultură, piscicultură, din relații familiale și sociale, din contextul familiei regale, etc. Toate aceste exemple se pot aplica și în zilele noastre. Predica de pe Munte⁴ este considerată cea mai strălucită Cuvântare divino-umană care s-a spus

---

1 Articolul este o prelucrare din Cristian Caraman, *Arta de a convinge printr-o vorbire frumoasă*, Editura Societatea Evanghelică Română, București, 2023.

2 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Logosul și înțelepciunea”, în Alexandru Boboc, N.I.Mariș (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale*, XIII, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 295-324.

3 Discursul oratoric. Text scris urmând legile și tehnicile de compoziție precise (stabile și studiate de retorică), destinat a fi pronunțat în fața unui număr mare de auditori pe care încearcă să-i convingă. *Persuasiunea* (spre deosebire de demonstrație) nu aparține numai logosului ci se plasează sub o dublă determinare: pe de-o parte autoritatea morală a autorului și a cauzei sale (ethos), pe de altă parte sentimentele pe care le trezește la cei care formează auditorul discursului (pathos). De aceea, în discursul său, pentru a-și atinge scopul, oratorul folosește mai degrabă *entimema aluzivă și metafora* decât *silogismul sau analogia*. Normele de producere a discursului oratoric cer: a) ca discursul să fie adaptat la scopurile sale și la auditorul său și b) fiecare dintre părțile discursului să contribuie la realizarea funcției sale persuasive. Retorica antică distingea trei genuri ale discursului oratoric în funcție de situația de enunțare și de obiectivele sale: epidictic, juridic, deliberativ. Silvia Săvulescu, *Retorică și Teoria Argumentării*, curs la SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, „David Ogilvy”, Editura Comunicare.ro, 2004, p. 20.

4 *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament-cu trimiteri*, Ediția a treia, revizuită și adăugită, 1994, T.G.S.International, Berlin, Ohio, 44610, USA, Evanghelia după Matei, „Predica de pe Munte”, cap. 5-7.

vreodată, fiind punctul de plecare pentru oratoria creștină: „Unul singur este Învățătorul vostru: Hristos”. (Matei 23:8)

Cuvântul este baza vocabularului prin care ne exprimăm în relațiile cu semenii noștri și cu Dumnezeu. Omul își exprimă gândurile și voința prin vorbire și prin scris și își exteriorizează sentimentele și stările afective prin cuvinte articulate, prin semne, atitudini și mișcări. De asemenea, omul simte nevoia de a comunica cu ajutorul limbajului articulat, iar prin funcția intelectuală și spirituală a gândirii, are posibilitatea de a se exprima conștient prin grai, putând să-și transforme gândirea în cuvânt, în sunet articulat. Datorită posibilității de a-și exprima gândirea prin cuvânt, omul este o ființă superioară celorlalte viețuitoare, el vorbește gândind și gândește vorbind. Deoarece omul a fost creat de Dumnezeu cu structuri cerebrale apte de a transforma limbajul gândirii în limbaj articulat, vorbirea devine produsul superior al creierului omenesc. Vorbirea este un dar de neprețuit al lui Dumnezeu de care se bucură omul în viață, prin care poate să-și exprime gândurile și sentimentele, expresie a conștiinței sale, poate să muncească, să creeze, să-și dezvolte inteligența, memoria, să devină stăpân peste pământ și viețuitoare, să administreze, să valorifice și să transforme ceea ce i-a încredințat Dumnezeu pe pământ. Datorită comunicării verbale viața omului și viața socială a devenit posibilă. Prin acest dar al lui Dumnezeu, omul a putut să-l valorifice în cuvinte nenumărate, cuvinte de dragoste, cuvinte de dor, cuvinte de îmbărbătare, cuvinte de alinare, cuvinte de laudă și preamărire către Dumnezeu, cuvinte de izbândă, cuvinte de înfrățire, cuvinte de muncă și creație.

Odată cu primul țipăt al pruncului abia născut, se naște emisia sonoră, aerul invadează plămânii și oxigenează creierul, funcțiile vitale ale corpului încep să funcționeze și să se manifeste organizat, coardele vocale își încep travaliul iar scoarța cerebrală, sub imperiul vieții afective, desăvârșește acest proces și primele cuvinte se vor articula. Prin cuvinte, copilul poate să-și exprime dorințele și sentimentele. Cu timpul, țipătul se va transforma în cuvinte iar apoi, prin educație, oamenii vor deveni recitatori de poeme, oratori celebrii, vor deveni savanți ce vor forma gânditori elocinți:

„Un țipăt, un strigăt, o gângăvire, exprimă viața și miracolul ei; farmecul rostirii unui poem este manifestarea superioară a evoluției umane prin muncă și cultură, este sinteza exigențelor și posibilităților omului de a afla, a reține, a încărca expresia sa primară, de a fi, de a păstra și a deveni.”⁵

5 Cella Dima, *De la Vorbire la Elocvență*, Editura Albatros, București, 1982, p. 12.

Retorica – arta exprimării alese

Ambele cuvinte, Elocvența (lat. *Eloquentia*, -ae)⁶ și Retorica (lat. *Rhetorica*, -ae)⁷ definesc arta de a vorbi frumos, de a convinge (a emoționa) un auditoriu de justetea ideilor expuse printr-o argumentație bogată, riguroasă, pusă în valoare de un stil ales, disciplină fundamentală în școlile antichității și ale Evului Mediu, părăsită pentru o perioadă, dar reluată și revigorată de gândirea lingvistică și estetica modernă (formalismul rus, structuralismul, noua critică), în special ca studiu al procedeelelor de limbaj caracteristic literaturii. Termenii *retorică* și *elocvență*⁸ se pot confunda pentru că într-un anumit sens ambii desemnează arta de a vorbi bine și frumos. Dar, ei nu sunt sinonimi. Elocvența este talentul și darul lui Dumnezeu de a convinge iar retorica este arta care dezvoltă prin studiu acest talent: „Elocința s-a născut înaintea regulilor retoricii, precum limba s-a format înaintea gramaticii. Retorica se deosebește de elocvență, precum se deosebește teoria de practică.”⁹

6 Elocvență (fr. **éloquent**, lat. *eloquentia*, it. *eloquenza*) s. f. 1. Însușirea de a fi elocvent; arta de a vorbi frumos, emoționant, convingător. 2. Elocvent, -ă, elocvenți, -te (fr. **éloquent**, lat. *eloquens*, -ntis) adj. Care are darul de a expune frumos și convingător. Orator ~. (adesea adverbial) Plin de înțeleș; grăitor, demonstrativ, expresiv, semnificativ, Care vorbește de la sine (fără a fi exprimat în cuvinte); cu semnificație vădită; semnificativ Gest ~. DEX ,98; DN | Permalink; NODEX, 2002; *Marele Dicționar de Neologisme* - MDN, 2000.

7 Retorică (ngr. *ritoriki*, gr. *rhetorike*, lat. *rhetorica*, it. *Retorica*, fr. *rhétorique*, germ. *rhetorisch*) s. f. 1. Arta de a vorbi frumos și convingător; arta exprimării alese, utilizată în scopul convingerii unui auditoriu de justetea ideilor expuse printr-o argumentație bogată, riguroasă, pusă în valoare de un stil ales; oratorie; elocvență, (înv.) limbuție, ritorie: *Își însușește arta ~ii*. 2. Figură (de) retorică: formă expresivă a vorbirii, întorsătură de frază care înfrumusețează stilul, dându-i mai multă plasticitate, mai multă vigoare și caracter sugestiv. 3. Ramură a științei limbii care se ocupă cu studiul acestei arte și care ajută la însușirea acestei arte.. 4. (*Peior.*) Declamație emfatică, lipsită de un fond serios de idei; discurs pompos și afectat. [Var.: (înv.) ritórică s. f.]. 5. retoric, -ă, adj. care aparține retoricii; despre stilul sau felul de a vorbi al cuiva, de retor. 6. retórică s. f., g.-d. art. *Retóricii*. *Dicționar ortografic al limbii române* | Permalink; DN | Permalink; NODEX | Permalink; DEX ,98 | Permalink; *Dicționar de sinonime* | Permalink.

8 Elocuțiunea (lat. *Elocution*, din *e* și *loqui*: a vorbi). Parte a retoricii care se ocupă cu alegerea și cu așezarea cuvintelor într-un discurs, pentru a realiza o exprimare de efect. Manieră de exprimare a gândirii prin cuvinte.

Eloquens – *ntis*. A avea talent de vorbire.

Eloquentia – *ae*. Rostirea celor gândite; talentul de a vorbi. Cristian Caraman, *Arta de a convinge printr-o vorbire frumoasă*, Editura Societatea Evanghelică Română, București, 2023, p. 33.

9 Rășfoiește cartea – *Universul Juridic*, site: universuljuridic.ro/carte/retorica-editia-a-iii-a...si.../rasfoire, accesat 15. 07. 2025.

În ce privește retorica, aceasta are trei sensuri principale: 1) arta de a vorbi frumos și convingător. 2) arta exprimării alese, utilizată în scopul convingerii ascultătorilor de adevărul ideilor exprimate printr-o argumentație bogată, scrupuloasă și valorificată de un stil ales. 3) totalitatea regulilor necesare asimilării artei vorbirii.

Cu privire la elocvență, aceasta are, de asemenea, mai multe înțelesuri. În primul rând talentul de a vorbi în public, îmbinat cu exprimarea verbală superioară a gândirii, prin respectarea normelor gramaticale ale limbii române, va duce la un stil propriu a celor gândite.

Apoi, calitățile morale și gradul de cultură sunt utile vorbitorului pentru a căpăta iscusință în mânuirea cuvintelor. Stilul unui vorbitor este marcat bineînțeles de calitățile morale ale acestuia, precum și de înțelepciunea și cultura sa.

De asemenea, scopul elocvenței este de a lămuri, a explica, a impresiona, a convinge, a combate, a apăra, a acuza, a îmbărbăta, a mostra auditoriul sau a-l liniști și îndruma spre o cauză folositoare semenilor săi. Sensul cuvintelor trebuie să fie foarte clar, iar vorbitorul trebuie să știe să le folosească cu pricepere și la momentul potrivit: „Elocvența este puterea de a transpune un adevăr într-un limbaj perfect inteligibil pentru persoana căreia îi vorbești”. (Ralph Waldo Emerson)¹⁰.

Cuvântul *Retorică* provine din latinescul *retorica* sau grecescul *rhitor*, ambele însemnând în antichitate vorbitor, orator sau cel ce își însușește arta Elocinței. Prin urmare, retorica este arta care dezvoltă talentul de a vorbi frumos, de a emoționa, de a fi convingător, cu alte cuvinte de a fi elocvent. Printre definițiile retoricii spuse de-a lungul timpului se află și următoarele:

„Retorica este tehnica discursurilor.”¹¹ (Platon)

„Retorica e întâlnirea dintre om și limbaj în care se ține cont de identitățile și diferențele ființei umane.”¹² (Michel Meyer)

„Retorica este o utilizare folositoare a limbajului.”¹³ (Gerard A. Hauser)

---

10 *Citate despre oratorie și vorbire - Subiecte - Citatepedia.ro*, site: subiecte.citatepedia.ro/despre.php?s=oratorie%2Cvorbire, accesat 10. 08. 2025.

11 *Retorica este tehnica discursurilor. – Citate Maxime*, site: citatemaxime.ro/citat/retorica-este-tehnica-discursurilor, accesat 10. 08. 2025.

12 *Michel Meyer - Autori de citate - Citatepedia.ro*, site: autori.citatepedia.ro/de.php?a=Michel+Meyer, accesat 10. 08. 2025.

13 *Gerard A. Hauser - Autori de citate - Citatepedia.ro*, site: tori.citatepedia.ro/de.php?a=Gerard+A.+Hauser, accesat 10. 08. 2025.

Retorica, pe lângă rolul beletristic și persuasiv, are și un rol cognitiv, în multe culturi ea făcând parte din programa studiilor superioare. O definiție a lui Cristi Negoescu spune că: „Retorica este arta de a cuvânta bine și frumos, adică a vorbi spre a îndupleca sau convinge.”¹⁴ În Evul Mediu, retorica era cuprinsă în artele liberale care mai cuprindeau gramatica, logica, aritmetica, geometria, astronomia și muzica iar în artele mecanice se regăseau arhitectura și arta teatrului. Cu timpul, retorica se va subordona altor domenii, precum viața parlamentară sau științele juridice. În Epoca Modernă, *Neo-retorica* („arta vorbirii elegante”) devine teoria comunicării persuasive, în care argumentarea devine o componentă importantă a discursului în general, iar celei politice și publicitare în particular, transformându-se într-o matrice a științelor umane.

Pe lângă funcția persuasivă a retoricii, discursul argumentativ devine o funcție *hermeneutică* de modelare a situației și de interpretare a retoricii adversarului. De asemenea, prin inventarea noilor soluții la problemele vechi și rezolvarea celor noi, retoricii i se adaugă o nouă funcție, *Euristica*¹⁵. Prin corelarea celor două funcții, *euristica* și *hermeneutica*, apare funcția pedagogică, funcție care nu necesită explicații, fiind de la sine înțeleasă. *Neo-retorica* folosește limbajul pentru a modifica universul epistemic¹⁶ și dispozițiile acționare ale interlocutorilor. Dacă inițial, în retorică argumentarea era folosită pentru a seduce auditoriul, la ora actuală ea face parte din reconstrucția limbajului ca acțiune constituindu-se în studiul sistematic al resurselor limbajului.

În neo-retorica modernă se disting trei categorii de discursuri ale retoricii tradiționale:

1. *discursul juridic* - în care tribunalul judecă faptele și oratorul apără sau acuză inculpatul.

---

14 *Retorica Curs Universitar Alexandru Ticlea - Scribd*, p. 6, site: pt.scribd.com/doc/216451158/3/Definiția-retoricii, apud Cristi Negoescu, *Retorică și stilistică*. București, 1896, p. 23, accesat 15. 08. 2025.

15 *Euristic*, -ă s. f., adj. 1. s. f. Metodă de studiu și cercetare bazată pe descoperirea de fapte noi. Artă de a duce o dispută cu scopul de a descoperi adevărul. 2. Adj. (filos.; despre procedee metodologice) Care servește la descoperirea unor cunoștințe noi; care se aplică metodelor de descoperire și de invenție. sil. e- u-, pl. -ci, -ce. / <fr. *euristique*; cf. gr., *heuriskein* - “a descoperi”. *Dicționar explicativ ilustrat al Limbii Române* - DEXI.

16 *Epistemic*, -ă, epistémici, -e, (fr. *épistémique*) adj. 1. Referitor la cunoaștere, la știință. 2. Logică epistemică: ramură a logicii moderne care grupează încercările de formalizare a relațiilor logice dintre enunțurile care cuprind termeni epistemici (cunoaștere, opinie etc.). *Dicționarul explicativ al limbii române* - DEX, 98.

2. *deliberativ* (persuasiv) - oratorul determină publicul să gândească, să acționeze ca el.

3. *discursul epidictic* - confirmă valori admise de ambele subiecte ale dialogului - emițător și receptor.

Toate cele trei modele de discursuri își găsesc modele funcționale în critica socială, drama pentru cel aflat în tribunal, textul publicitar, utopie, predică, discurs politic, elogiul, pamflet și epitaf pentru cel epidictic (pentru a servi la o demonstrație).

Retorica, rămâne principala modalitate de educare și formare a personalității, o cale sigură de aflare a adevărului prin întrebări și negații a cunoștințelor dobândite anterior și o șansă în plus celor ce vor să avanseze în societate. De asemenea, este important modul prin care retorica privește noțiunea de adevăr prin prisma contextului juridic și moral. Mereu se vor confrunța cele două ipostaze – adevărul și binele din punctul de vedere al societății și moralității, pe de o parte, și ce este bine și adevărat din punctul de vedere al legislaturii și justiției, pe de altă parte. Oratorul își afirmă opiniile asupra adevărului unilateral, folosind argumentul și justificarea. În acest caz, publicul nedeținând destule informații necesare pentru a-și forma o imagine clară asupra adevărului și fiind depășit de aprecierile oratorice este convins de justetea acestora. Dacă ar exista cunoștințe și probe complete din partea auditorului atunci problema opiniei univoce ar dispărea. În general, opiniile juridico-politice folosesc argumentație justificativă, cele moral-religioase argumentații emoționale iar cele științifice și filosofice se bazează pe justificări epistemice sau psihologice. Justificarea trebuie să fie conformă principiilor și valorilor morale, juridice și politice aplicate judecăților nedescriptive. În cadrul unui discurs, adevărul poate fi arătat în două moduri: faptic sau cognitiv – adică poate fi exemplificat sau dovedit rațional. Pentru a convinge, oratorul trebuie să prezinte probe ale adevărului prezentat.

În privința discursului biblic, vorbitorul trebuie să prezinte *probe biblice* semnificative ale adevărului și să facă trimitere la un referent exterior lor care să păstreze același sens în întrebări diferite. Dumnezeu a revelat adevărul sub forma poruncilor, astfel încât aplicarea lor la cauze proprii să rezulte în hotărârile Sale considerate drept adevăr.

Din punct de vedere logic, adevărul lui Dumnezeu poate fi înțeles în două moduri:

1) prin cunoaștere directă și nemijlocită cu ajutorul observației și experimentului (exprimarea adevărului este adevărată și confirmată prin realitatea obiectivă).

2) prin verificarea adevărului în contextul altor propoziții biblice deja stabilite ca fiind adevărate. Din punct de vedere spiritual adevărul lui Dumnezeu trebuie crezut fără echivoc și alte verificări logice. Dumnezeu este preocupat de câștigarea omului de partea adevărului prin adaptarea legilor divine la condițiile pentru care și în care acesta activează.

Oratorii sunt cei care prin studiu au dezvoltat darul natural de a convinge auditoriul. *Retorii* sunt aceia care au creat arta retoricii, punând la punct metodologia din punct de vedere științific. Retorica este atât știință cât și artă. Prin Elocvență se înțelege talentul de a vorbi frumos și bine, convingător și emoționant. Retorica folosește talentul elocvenței după reguli bine stabilite și atent studiate pentru a convinge și a influența ascultătorii de ideile, trăirile și convingerile oratorului cu scopul de a fi însușite și de a deveni indispensabile formării unui nou caracter sau hotărâri proprii.

*Persuasiunea*¹⁷ este modalitatea prin care convingi pe cei care te ascultă de justetea ideilor tale cu ajutorul talentului elocvenței și a științei retoricii. Uneori ea combate ideile altor oratori. În această luptă a persuasiunii, retorica folosește elocința (darul frumos și convingător al exprimării) prin argumentație bogată, riguroasă și vorbire plăcută. Pentru a convinge pe alții trebuie să crezi în convingerile tale și să dorești să împărtășești ascultătorilor, cu toată dorința și dragostea pentru adevăr, ceea ce tu ai experimentat și studiat îndelung. Trebuie să ai talent și știință, scop și determinare pentru a putea convinge publicul de justetea, de moralitatea, de adevărul și de aplicabilitatea ideilor tale. Înțelepciunea oratorică vine din dragostea

---

17 Persuasiunea este o formă de influențare. Este modalitatea de argumentare prin intermediul căreia o persoană încearcă să convingă o altă persoană sau un grup de persoane să creadă sau să facă un anumit lucru. Persuasiunea este un proces de ghidare al oamenilor pentru a adopta idei, atitudini sau acțiuni (raționale sau mai puțin raționale). Persuasiunea se bazează pe discuții și „atractivitatea prezentării” în locul folosirii mijloacelor de forță. Persuasiunea este o formă extremă a convingerii. Aristotel a afirmat că „Retorica este arta descoperirii, iar într-un caz particular, a descoperirii mijloacelor de persuasiune aflate la îndemână”. Conform lui Robert Cialdini, citat din cartea sa despre persuasiune, pot fi definite șase „arme ale persuasiunii”: *Simpatie* - oamenii tind să spună da celor pe care îi cunosc și îi simpatizează; *Reciprocitate* - oamenii dau înapoi celor care se poartă frumos cu ei; *Dovadă socială* - oamenii au tendința de a urma exemplul celor mulți; *Angajament/consecvență* - oamenii se „aliniază” în a respecta propriile lor promisiuni; *Autoritate* - oamenii se „îndină” în fața părerii experților; *Raritate* - oamenii doresc foarte puternic ceea ce pot avea cu greu. *Persuasiune* - Wikipedia, site: <http://ro.wikipedia.org/wiki/Persuasiune>, accesat 22.08.2025.

pentru adevăr și moralitate. Immanuel Kant afirma că „Elocința este un atribut al înțelepciunii însuflărită de sensibilitate”¹⁸

Un timp retorica a fost confundată cu stilistica¹⁹ și cu gramatica²⁰. Numai că Retorica are în componența sa de studiu aceste două ramuri ale lingvisticii²¹. Elocvența poate deveni însă și o armă de distrugere, când vorbitorul cuprins de ipocrizie are scopul de a dezbină, a domina sau de a distruge. Cel ce se folosește de acest scop știe să fie: umil, blând dar și incandescent, dinamic la lucruri rele, atrăgând pe cel neinițiat, corupându-l pe cel lacom și incitându-l pe cel paranoic. Athenaeus afirma că retorica este „arta de a înșela”²², iar Platon considera că retorica nu e o artă, ci „o iscusință de a ferma și plăcea” sau, în alt loc spunea că „e un simulacru de politică mărunță și al patrulea fel de înșelătorie”²³. Știința rostirii corecte a cuvintelor este un mijloc de exteriorizare a culturii unui om precum și manifestarea socială corespunzătoare rostului pe care o are limba în societate.

18 Definiții pentru elocință, site: enciclopedie.citatepedia.ro/index.php?c=elocin%FE%E3, accesat 15.08.2025.

19 Stilistica. Este ramura lingvisticii care studiază stilul, mai ales cel al operelor literare. Își are originile în *lingvistica comparată* și s-a dezvoltat în Europa în secolul al XIX-lea, printre cei care i-au influențat dezvoltarea fiind Charles Bally și Leo Spitzer. *Stilistica clasică* s-a ocupat cu analiza figurilor de stil, *stilistica lingvistică* modernă se ocupă cu analiza mijloacelor de exprimare ale unei colectivități lingvistice, iar *stilistica literară* cu analiza studiului individual al unui scriitor sau cu analiza mijloacelor lingvistice ale unui scriitor din punct de vedere al expresivității lor. Odată cu apariția computerului, a apărut și stilistica computațională și stilometria, prin care se încearcă stabilirea autorului unui text prin analizarea unor elemente cheie în scrierile autorilor care ar putea fi scris textul. Stilistica - Wikipedia, site: ro.wikipedia.org/wiki/Stilistica, accesat 20.08.2025.

20 Gramatica unei limbi este ansamblul de reguli de folosire a acelei limbi. Același termen este folosit și pentru știința care studiază astfel de reguli, ca ramură a unui studiu mai general al limbajului, numit lingvistică. Fiecare limbă are un set specific de reguli și deci o structură gramaticală distinctă. În mod tradițional în domeniul gramaticii erau cuprinse doar două subdomenii: morfologia (modificarea formei cuvintelor) și sintaxa (îmbinarea cuvintelor în propoziții și fraze). În prezent, lingviștii consideră ca aparținând tot gramaticii și următoarele subdomenii, care studiază alte regularități ale limbii: fonetica, fonologia, ortografia, semantica și pragmatica. Gramatică - Wikipedia, site: ro.wikipedia.org/wiki/Gramatică, accesat 20.08.2025.

21 Lingvistica. Este știința care studiază limba și legile ei. Un lingvist este o persoană care se angajează în acest studiu. Termenul românesc *lingvistică* este împrumutat din franceză *linguistique*, care la rândul său a fost împrumutat din limba germană. Termenul german este un derivat al cuvântului din latină *lingua*. Lingvistică - Wikipedia, site: ro.wikipedia.org/wiki/Lingvistică; *lingvistic - definiție* | DEX online, site: dexonline.ro/definitie/lingvistic, accesate 20.08.2025.

22 Quintilian – Ce este retorica și care este scopul retoricii, site: www.avocatura.com/ce-este-retorica-si-care-este-scopul-retoricii-s453.html, accesat 20.08.2025.

23 Ibidem, site: <http://www.avocatura.com/ce-este-retorica-si-care-este-scopul-retoricii-3.html#ixzz2z4vKCuFm>, accesat 20.08.2025.

Cu cât exprimarea este mai clară cu atât oamenii se înțeleg mai bine între ei. Stanislavski când și-a dat seama de importanța dicției a declarat: „Eu doresc tocmai acea vorbire simplă, frumoasă. Eu simt într-însa adevărata muzicalitate, ritmul susținut, real și variat care redă bine, liniștit, desenul interior al gândirii sau sentimentului.”²⁴ Discursul ca să fie convingător trebuie să îndeplinească următoarele elemente: să explice (*docere*) prin argumentație, să delecteze (*delectare*) printr-un limbaj agreabil pigmentat cu povestiri și glume și să emoționeze (*movere*) auditoriul prin modelarea sentimentelor. Ce este important într-un discurs este să convingă. Părintele Arsenie Boca spunea: „Trebuie să ne învățăm mai întâi a tăcea: Cine nu știe să tacă, nu știe nici să vorbească. Cuvântul pentru care se poate părăsi tăcerea, trebuie să fie foarte ziditor de suflet.”²⁵

Funcțiile Retoricii

Obiectul retoricii constă atât în discurs și argumentație dar și în subiectele și temele din viața socială, politică, religioasă, familială, economică și particulară a societății. În secolul al XX-lea, *retorica rediviva* se constituie, pe lângă un set de reguli și definiții bine stabilite de-a lungul timpului, în perspectiva pragmatică actuală a comunicării, ca un studiu sistematic al resurselor limbajului. *Retorica rediviva* ocupă un loc central în cadrul procesului de comunicare actual, având mai multe sensuri interdependente și nedelimitate cu precizie, cum ar fi:

- arta și știința elaborării discursului
- tehnica înfrumusețării discursului
- obiect de studiu
- aplicabilitate socială

Prin studiul retoricii și al teoriei argumentării putem înțelege:

- cum funcționează un discurs politic²⁶, mediatic, publicitar, didactic etc.
- cum să înțelegem textele politice, publicitare, mediatică fără a ne lăsa manipulați.
- cum se alcătuiește un discurs²⁷ adecvat diverselor situațiilor de comunicare.

24 Constantin Sergeevitci Stanislavski, *Viața mea în artă*, Editura Cartea rusă, 1950, p. 361.

25 Comunitate PARINTELE ARSENIE BOCA: Mărgăritare Duhovnicești, site: www.crestinortodox.ro/.../group_discussion_view.php?group, accesat 22.08.2025.

26 Imaginea unui politician se datorează în proporție de 7 % conținutului mesajului exprimat, în timp ce 93% revine forței opiniilor, limbajului trupului, expresiei feței și calității vocii. Acest lucru este valabil oricărui vorbitor.

27 Discurs, discursuri (fr. *discours*, lat. *Discursus*) s. n. 1. Specie a genului oratoric, conștând dintr-o expunere făcută în fața unui auditoriu pe o temă politică, morală etc.; cu-

Retorica impregnează ansamblul relațiilor sociale, transpare în procesul comunicării, al interacțiunii umane, în cursul dezbaterilor politice, al discuțiilor cotidiene sau mediatice, al justificărilor și probatoriilor juridice sau în demonstrații științifice și virtuozități oratorice.²⁸ De asemenea, se poate face o clasificare a funcțiilor retoricii după cum urmează:

1. *Funcția persuasivă* se axează pe diferite maniere²⁹ de a convinge un auditor³⁰:

– *seducția*³¹ ca scop și efect al retoricii.

vântare; (Înv.) Tratare în scris a unui subiect de natură științifică sau literară. 2. „Discurs. Un anumit mod de înțelegere a limbajului; (sens larg) secvență continuă, structurată și coerentă de propoziții/și fraze; tipologia discursurilor:

- discurs centrat asupra emițătorului (monolog)/discurs focalizat asupra destinatarului (dialog).

- discurs dependent de situația de comunicare (conversația, discursul public)/discurs independent față de situația de comunicare (discursul științific); (sens restrâns) actualizare a textului, eveniment comunicativ, manifestat în cadrul unui comportament lingvistic.” *retorica si teoria argumentarii.qxd - europenizare.ro, apud Silvia Săvulescu, p. 19, Retorică și Teoria Comunicării – note de curs, site:www.europenizare.ro/studlog/download.php?file=cursss.pdf&category; discurs - definitie | DEX online, site: dexonline.ro/definitie/discurs; DEX ,98; Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005, coordonator: Ioana Vintilă-Rădulescu - DOOM 2; NODEX; DN; MDN; 1 - profs.info.uaic.ro, site:profs.info.uaic.ro/~mihaela/teach/com/.../Discursulpublic.pdf, accesate 22.08.2025; discurs - definiție | dexonline, site: https://dexonline.ro/definitie/discurs, accesat 02.01.2016*

28 Silvia Săvulescu, *Retorică și Teoria Argumentării. Curs la SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice David Ogilvy*, p. 4.

29 „Trebuie făcută o distincție terminologică între a convinge și a persuadea. Cu toate că aceste cuvinte sunt în mod obișnuit folosite ca sinonime în vorbirea cotidiană, a convinge nu înseamnă întotdeauna a persuadea. Termenul a convinge are o semnificație mai strânsă; el semnifică „a forța pe cineva să accepte o concluzie prin dezvoltarea unui argument valid”. Logica este indispensabilă în realizarea persuasiunii dar ea trebuie completată în cele mai multe cazuri de retorică. Deoarece “inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște”, retorica poate influența acea “parte” a noastră care nu este câștigată prin raționamentul pur. Retorica este un mijloc de persuasiune care acționează atât în interdependență cu logica, cât și după ce aceasta și-a terminat treaba. După ce logica a convins spiritul, retorica o înlocuiește prin acțiunea triadei: docere (a interesa) - delectare (a seduce) - movere (a convinge)”. *Ibidem*, n. 18.

30 Auditor, -oare, auditori, -oare, s. m. și s. f., adj. (Persoană) care ascultă un curs, o conferință, un concert; ascultător, auzitor; (Lingv.) Receptor. [Pr.: a-, u-] – Din fr. *auditeur*, lat. *Auditor*; Termen care desemnează rolul de receptor care nu intervine în conversație dar este destinatarul unui mesaj. *Dicționar explicativ ilustrat al Limbii Române – DEXI; retorica si teoria argumentarii.qxd - europenizare.ro, apud Silvia Săvulescu, Ibidem, p.18; discurs - definitie | DEX online, site: dexonline.ro/definitie/auditor; Auditor - Wikipedia, the free encyclopedia, site: https://en.wikipedia.org/wiki/Auditor, accesat 20.08.2025.*

31 *Seducție, seducții* (fr. *séduction*, lat. *seductio, -onis*) s. f. *Faptul de a seduce; atracție deosebită exercitată asupra cuiva; captivare; Corupție; (Jur.) Infrațiune constând în fapta unui*

- demonstrația³² care ține de domeniul științelor.
- argumentația³³ din perspectiva logicii dar strâns legată de retorică.

Retorica intervine acolo unde logica³⁴, cu instrumentele sale, cum ar fi dialectica³⁵, silogismul³⁶, încearcă să treacă limita între a convinge și a persuadea³⁷.

---

bărbat care determină o minoră să aibă raporturi sexuale cu el. seducție - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/seducție>, accesat 20. 08. 2025.

32 Demonstrație, demonstrații (fr. *démonstration*, lat. *demonstratio*, (3) rus. *demonstraciia*) s. f. 1. Dovedire, pe bază de argumente și de exemple concrete, a realității unui fapt; demonstrare, argumentare; Șir de calcule, de raționamente etc. prin care se dovedește adevărul unei teoreme sau conținutul unei formule. 2. Procedeu de adâncire deductivă a adevărului unui enunț. 3. Manifestație publică cu caracter politic-social. 4. Exteriorizare a unui sentiment; *Demonstrație de forță = concentrare și desfășurare a unor forțe militare cu scopul de a intimida.. demonstrație - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/demonstrație>, 20.08.2025.*

33 Argumentație, argumentații (fr. *argumentation*, lat. *argumentatio*, -onis) s. f. *Argumentare; Totalitatea argumentelor aduse pentru a demonstra ceva. [Var.: (inv.) argumentațiune s.f.]. argumentație - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/argumentație>, accesat 20.08.2025.*

34 Logic, -ă, logici, -ce, s. f., adj. I. s. f. 1. Știință a demonstrației, al cărei obiect este stabilirea condițiilor corectitudinii gândirii, a formelor și a legilor generale ale raționării corecte; *Logică generală = logică clasică, de tradiție aristotelică, care studiază formele logice fundamentale (noțiunea, judecata, raționamentul), precum și principiile gândirii. Logică matematică (sau simbolică) = ramură a logicii care cercetează operatorii logici și care are ca obiect aplicarea metodelor matematice în domeniul logicii formale, în electronică, cibernetică, lingvistică; logistică. Logică dialectică = concepție filosofică a logicii de pe pozițiile materialismului dialectic, care studiază dialectica formelor logice, raportul lor cu conținutul. 2. Gândire justă, raționament corect, consecvent și temeinic; Fel de a gândi al cuiva. 3. Cerință firească, temeii rațional, rațiune. II. 1. Adj. Potrivit cu regulile logicii (1); rațional, just, întemeiat, corect; *Cap logic = minte care gândește rațional; persoană care gândește întemeiat, rațional. 2. (Fiz., în sintagma) Circuit logic = circuit electronic sau electromecanic folosit în calculatoarele electronice, cu ajutorul căruia se pot efectua operații logice elementare. 3. (În sintagmele) Diagramă (sau schemă) logică = reprezentare grafică a unui algoritm; organigramă. – Din fr. logique. argumentație - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/argumentație>, accesat 20.08.2025.**

35 Dialectic, -ă, dialectici, -ce, (fr. *dialectique*, lat. *Dialecticus*) s. f., adj. 1. s. f. *Proces de gândire care rezidă în analiza și discutarea argumentelor contradictorii, în scopul descoperirii adevărului; arta de a ajunge la adevăr prin dialog. 2. Adj. Care este conform cu dialectica (1) sau care o confirmă; care se bazează pe dialectică; care privește fenomenele de pe pozițiile dialecticii. [Pr.: di-a-]. dialectic - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/dialectic>, accesat 20.08.2025.*

36 Silogism, silogisme (fr. *syllogisme*, lat. *Syllogismus*) s. n. *Tip de deducție în care o propoziție numită concluzie rezultă din două sau mai multe propoziții numite premise. silogism - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/silogism>, accesat 20.08.2025.*

37 Persuada, persuadez (fr. *persuader*) vb. I. *Tranz. A convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să (vrea să) facă un anumit lucru. [Pr.: -su-a-]. silogism - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/silogism>, 20.08.2025.*

– manipularea³⁸ ca zonă aflată la intersecția psihologiei³⁹ cu sociologia⁴⁰ și lingvistica⁴¹.

2. *Funcția hermeneutică*⁴² este privită ca o interpretare continuă a retoricii adversarului.

3. *Funcția euristică*⁴³ se referă la faptul că retorica propune soluții în cazul problemelor care nu permit circumscrierea în tiparul certitudinii.

---

38 Manipulare, manipulări, s. f. 1. Acțiunea de a manipula și rezultatul ei; mânuire, manevrare; Fig. Influențare a opiniei publice printr-un ansamblu de mijloace (presă, radio etc.) prin care, fără a se apela la constrângeri, se impun acesteia anumite comportamente. Manipulă vb. 2. A exercita dominație psihologică sau politică asupra unui individ sau asupra unui grup; „Unul dintre sloganurile acestei perioade postpseudoinșurătoriale este: sunt **manipulat** [...]” *Mesașer* 612 IV 90 p. 3; „[Cheyenne] susține că tatăl său, Marlon Brando, prin tehnicile voodoo i-a **manipulat** fratele pentru a-i ucide iubitul.” R.l. 13 VII 93 p. 11; „Televiziunea și radioul nu se mărginesc să **manipuleze** opinia (îndeosebi politică), dar periclitează limba națională.” R.lit. 35/93 p. 1 (din fr. manipuler; v. Guțu-Romalo în *Hyperion* III/93 p. 248). 3. „Manipularea este studiată în special în cadrul psihologiei sociale. Folosind cu precădere dezinformarea și propaganda, manipularea permite modificarea comportamentului unei persoane, fără să modifice în mod necesar și punctul său de vedere. Retorica folosită în situații cotidiene, servește la disimularea sau la transformarea adevărului. Aici apare latura negativă a retoricii cu o conotație de manipulare a celui alt și de destabilizare a unei situații (în general, legate de domeniul puterii). Această accepțiune a retoricii este favorizată față de sensul neutru potrivit căruia obiectivul retoricii este de a persuadea, dar într-un spirit logic, cu ajutorul argumentelor alese cu grijă și înlănțuite într-un sistem, utilizând efecte diferite (figuri), care agrementează textul și îl fac mai bogat în semnificații”. *retorica si teoria argumentarii.qxd - europenizare.ro*, apud Silvia Săvulescu. *Ibidem*, n. 20; manipulare - DEX online, site: <https://dexonline.ro/definitie/manipulare>, accesat 20.08.2025.

39 Psihologie (fr. psychologie) s. f. 1. Știință care se ocupă cu studiul psihicului (1), al legității proceselor psihice (cognitive, afective, voliționale) și al însușirilor psihice ale persoanei (caracter, temperament etc.). 2. Totalitatea fenomenelor psihice care caracterizează un individ sau o colectivitate; concepție, mentalitate. 3. Totalitatea proceselor psihice care condiționează o activitate. *psihologie - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/psihologie>, accesat 20.08.2025.

40 Sociologie (fr. sociologie) s. f. Știință care se ocupă cu studiul descrierii structurii și fiziologiei societății, al relațiilor interumane în cadrul grupurilor sociale, precum și al instituțiilor din societatea dată. [Pr.: -ci-o-]. <https://dexonline.ro/definitie/sociologie>, accesat 20.08.2025.

41 Lingvistic, -ă, lingvistici, -ce, s. f., (fr. linguistique) adj. 1. s. f. Știință care studiază limba și legile ei de dezvoltare; Lingvistică generală = domeniu al lingvisticii care studiază limba din punctul de vedere al trăsăturilor ei generale, de mijloc de comunicare specific omului. Lingvistică diacronică = studiu al faptelor de limbă privite în evoluția lor. Lingvistică sincronică = studiu al faptelor de limbă așa cum se prezintă ele la un moment dat. 2. adj. Care aparține lingvisticii (1), privitor la lingvistică. [Var.: lingüistic, -ă s. f., adj.]. *lingvistic - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/lingvistic>, accesat 20.08.2025.

42 Hermeneutică (fr. hermeneutique, germ. Hermeneutik) s. f. Știința și arta interpretării textelor vechi, în special biblice; știința exegezei; Știința sau metoda interpretării fenomenelor culturii spirituale. [Var.: ermenéutică s. f.]. *hermeneutic C4 83 - definiție D.Religios | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/hermeneutic>, accesat 20.08.2025.

43 Euristică (fr. euristique) s. f. Metodă de studiu și de cercetare bazată pe descoperirea de fapte noi; arta de a duce o dispută cu scopul de a descoperi adevărul. [Pr.: e-u-]. *euristic - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/euristic>, accesat 02.01.2016.

4. *Funcția pedagogică*⁴⁴, explicativă, critică, privește retorica în calitate sa de disciplină al cărei studiu permite descifrarea și elaborarea textelor literare sau a discursurilor. Realizarea acestei funcții presupune o activitate în două etape: prima, cea a demontării discursului public (politic, publicitar, mediatic), a doua, a remontării și generării din perspectivă retorică a textelor.

5. *Funcția revelatoare a idiolectului*⁴⁵ (retorica reflectă spiritul fiecăruia dintre noi) dar și a întrepătrunderii dintre idiolecte (modul particular de exprimare a propriilor idei nu poate fi înțeles însă fără a accepta întrepătrunderea permanentă între idiolecte).

6. *Funcția metalingvistică*⁴⁶ (tratând codul⁴⁷, limbajul⁴⁸ însuși, se poate spune că retorica este înaintea de toate o reflecție asupra cuvântului (scris

---

44 Pedagogic, -ă, pedagogici, -ce, (fr. *pédagogique*, germ. *Pädagogisch*) adj. I. Care se referă la pedagogie, care aparține pedagogiei; Consiliu pedagogic = organ consultativ (format din profesori) care funcționează în cadrul unei instituții de învățământ și care are diverse sarcini legate de bunul mers al instituției respective; Care corespunde cerințelor și normelor pedagogiei, care respectă regulile pedagogiei; educativ.

II. Pedagogie, pedagogii (lat. *paedagogia*, fr. *pédagogie*) s. f. Știința și arta educației; (Eliptic; fam.) Facultate care pregătește specialiști în știința definită mai sus; Metodă pedagogică. pedagogic - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/pedagogic>, accesat 20.08.2025.

45 Idiolect, idiolecte (engl. *idiolect*) s. n. (Lin, gv.) Ansamblu al particularităților verbale ale unui vorbitor. [Pr.: -di-o-] – Ansamblul deprinderilor lingvistice ale unui individ specifice unei perioade a existenței acestuia; se caracterizează prin mobilitate accentuată și printr-un puternic caracter individual. Ibidem; Idem, Silvia, Ibidem, p. 20; Idiolect - Wikipedia, site: ro.wikipedia.org/wiki/Idiolect, accesate 20.08.2025.

46 Metalingvistică (fr. *metalinguistique*) s. f. 1. Ramură a lingvisticii care studiază limbajul lingvistic. 2. Studiul codului lingvistic folosit într-un anumit tip de comunicare. Silvia Săvulescu, Ibidem, p. 20; metalingvistica | Dexonline, Dictionar online, site: www.dexonline.news20.ro/cuvant/metalingvistica.html, accesate 21.08.2025.

47 Cod, coduri, s. n. 1. Act normativ care cuprinde o culegere sistematică de reguli juridice privitoare la o anumită ramură a dreptului. *Cod penal*. *Codul muncii*; Ansamblu de reguli privind comportarea cuiva. 2. Sistem de semne sau de semnale convenționale care servește la transmiterea unui mesaj, a unei comunicări; *Cod poștal* = număr atribuit unei localități sau străzi. *Cod de culori* = sistem de notare prin culori a cifrelor care reprezintă parametrii principali ai rezistorilor și condensatoarelor. 3. (Biol.; în sintagma) *Cod genetic* = mecanism biochimic prin care se înregistrează, se conservă și se transmite informația ereditară. – din fr. *code*. 4. Sistem convențional format din semne (inclusiv semnale și simboluri) și reguli de folosire a acestora, prin care se transmit informații de la emițător la receptor sau se transferă o informație dintr-un domeniu în altul. 5. Exemple de coduri: limbile naturale (care sunt coduri imperfecte datorită omofoniei, polisemiei, ambiguității, semnificanțului și semnificatului nu se află în relație de corespondență totală), simboluri alfa-numerice, codul Morse, alfabetul Braille etc. (sociolingvistică). Idem, Silvia Săvulescu, Ibidem, p. 19; cod - definiție DE | DEX online, site: dexonline.ro/definitie/cod/560521, accesate 21.08.2025.

48 Limbaj, limbaje, s. n. 1. Sistem de comunicare alcătuit din sunete articulate, specific oamenilor, prin care aceștia își exprimă gândurile, sentimentele și dorințele; limbă, grai.

sau vorbit), o disciplină care studiază condițiile unei comunicări mai eficace în cadrul unei limbi date). Precizia unei vorbe depinde înainte de toate de alegerea făcută printre infinitele posibilități și subtilități ale limbajului⁴⁹. Retorica devine știință datorită interacțiunii cu alte științe, cum ar fi: filosofia⁵⁰, lingvistica⁵¹, logica și argumentația, psihologia și sociologia din

2. Limba unei comunități umane istoricește constituită. 3. Mod specific de exprimare a sentimentelor și a gândurilor în cadrul limbii comune sau naționale; *Limba comun* = a) el de a se exprima simplu, nepretențios; limbă obișnuită; b) mijloc, bază de înțelegere; Sistem de semne, socialmente codificate, care nu fac apel la cuvinte sau la scriere. *Limba surdo-mușilor*; Fig. Mijloc de exprimare a ideilor sau a sentimentelor prin culoare, sunete muzicale etc. 4. Mod de folosire a unei limbi, în special a lexicului, specific anumitor profesii, grupuri sociale etc. 5. (Inform.) Sistem de caractere și simboluri folosit în programare. [Pl. și: *limbajuri*] – Limbă + suf. -aj (după fr. *langage*): a) (în opoziție cu *vorbit*/uzaj în terminologia lui Saussure) cel mai important sistem de semne prin care oamenii comunică între ei (celelalte sisteme de comunicare se pot explica cu ajutorul unei limbi naturale). b) ansamblu de sisteme (foneme, morfeme, lexeme, cuvinte) aflate în relație unele cu celelalte (și definite prin raportare unele la celelalte). *limbaj* - definiție | DEX online, site: dexonline.ro/definitie/limbaj; *Limba regulat* - Wikipedia., site: ro.wikipedia.org/wiki/Limba_regulat; *Idem*, Silvia Săvulescu, *Ibidem*, p. 20, accesate 21.08.2025.

49 *Idem*, Silvia Săvulescu, *Ibidem*, p. 5.

50 Filosofie, filosofii (ngr. *philosophia*, fr. *philosophie*) s. f. I. 1. Știință constituită dintr-un ansamblu încheșat de noțiuni și idei, care interpretează și reflectă realitatea sub aspectele ei cele mai generale; concepție generală despre lume și viață. 2. Totalitatea concepțiilor și a principiilor metodologice care stau la baza unei discipline sau a unei științe. 3. (Rare) Atitudine (înțeleaptă) față de întâmplările vieții; mod specific de a privi problemele vieții. 4. (Fam.) Lucru greu de făcut, problemă greu de rezolvat. [Var.: *filozofie* s. f.] II. (vgr. *philosophia*, d. *philos* = amic, și *sophia* = înțelepciune) s. f. 1. Știința generală a lucrurilor, principiilor și cauzelor: *fi-e-care știință particulară are filosofia ei*. 2. Sistem particular al unui filosof celebru, unei școli, unei epoci: *filosofia lui Aristotele*. 3. Înălțare de spirit, rațiune, resemnare, indiferență față de accidente de viață, de prejudecii, de avere ș. a.: *suferiți cu filosofia nenorocirea*. 4. Clasă, curs în care se învață psihologia, morală, logica și metafizica: *a urma filosofia*. Vechi. 5. Pricepere, iscusință. 6. -zofie (după fr.). Cei mai mari filosofi au fost, la Greci: *Taleta, Pitagora, Socrate, Platone, Aristotele, Epicur, Zenone*; la Romani: *Cicerone, Lucrețiu, Séneca, Marcu Aureliu*; din evu mediu pînă astăzi: *Abelard, Sfintu Toma, Bacon, Descartes, Locke, Spinoza, Malebranche, Fénelon, Bossuet, Leibniz, Kant, Condillac, Fichte, Hegel, Schelling, Schopenhauer, Nietzsche*, iar în ultimul timp, în Franța: *Maine de Biran, Auguste Comte, Renouvier* ș. a. m. d. În România: *Conta. Scriban (1939)* | *Adăugată de Laura Gellner* | *Permalink*; site: <https://dexonline.ro/definitie/filosofie>, accesat 21.08.2025.

51 Lingvistică, lingvistici (fr. *linguistique*) s. f. 1. Știință care studiază limba și legile ei de dezvoltare; *Lingvistică generală* = domeniu al lingvisticii care studiază limba din punctul de vedere al trăsăturilor ei generale, de mijloc de comunicare specific omului. *Lingvistică diacronică* = studiu al faptelor de limbă privite în evoluția lor. *Lingvistică sincronă* = studiu al faptelor de limbă așa cum se prezintă ele la un moment dat. [Var.: *linguistică* s. f.] 2. Știința care studiază

perspectiva strategiei comunicaționale, literatura⁵² și critica⁵³ literară și poetică, științele cognitive⁵⁴ și bineînțeles cu oratoria.

---

limba, limbajul și vorbirea; se află în relații de interdependență cu sociolingvistica, psiholingvistica, stilistica lingvistică, informatica lingvistică (industriile limbii). Idem, Silvia Săvulescu, Ibidem, p. 20; Lingvistică - Wikipedia, site: ro.wikipedia.org/wiki/Lingvistică, accesate 21.08.2025.

52 „Retorica literară, chiar dacă utilizează aceleași principii logice integrează un sistem de valori care cuprinde frumusețea, ornamentația, expresivitatea și privilegiază figura (figura de cuvânt, figura de stil, figura de gândire). Retorica nu are totuși ca obiectiv să repertorieze ansamblul figurilor și al jocurilor de cuvinte, ci de a cunoaște principalele caracteristici ale acestora și a înțelege forța acestora așa cum se manifestă ea azi în domeniul publicitar, juridic și politic. Retorica se face simțită în tehnica literară, întotdeauna sprijinindu-se pe figuri (care permit elaborarea imaginilor), chiar dacă uneori excesiv și excentric (Joyce, romanul postmodern).

Retorica poate fi privită drept cunoaștere a procedeelelor limbii caracteristice literaturii. Ea ajunge astfel, prin decodarea stilurilor și procedeelelor la o mai bună interpretare a textelor și a discursului în sens larg. Retorica lasă stilisticii grija de a regrupa metodele utilizate în scopul de a capta atenția lectorului sau a auditorului. În sfârșit, retorica are ca ținte binele, frumosul, justul, principii pe care Aristotel le consideră ca esențiale, ele constituind calitățile morale subiacente de care trebuie să facă dovadă un orator sau scriitor”. *Idem, Silvia Săvulescu, Ibidem, p. 23.*

53 Critic, -ă, critici,-ce, (fr. *critique*, lat. *criticus*) *adj.*, *s. m.*, *s. f.* I. *Adj.* 1. Care apreciază, evaluează calitățile și defectele unor oameni, stări, fapte, opere etc; *Aparat critic* = *totalitatea notelor lămuritoare, a comentariilor etc., introduse la editarea unui text, cu scopul de a permite controlul felului în care a fost alcătuită ediția respectivă. Ediție critică* = *ediție a unui text sau a unei lucrări însoțită de un aparat critic.* 2. Care se referă la un punct sau la un moment de criză, care premerge o schimbare bruscă (în rău); care poate determina o schimbare decisivă (în rău); *Temperatură critică* = *temperatura maximă la care un gaz mai poate fi lichefiat. Stare critică* = *stare a unui fluid aflat la temperatura critică, în care lichidul și vaporii aceluia fluid au aceeași densitate, astfel încât nu se poate spune dacă este lichid sau gaz.* II. *s. m.* Specialist în problemele de artă, care analizează, interpretează și apreciază operele artistice. III. *s. f.* Analiză, apreciere a unor opere artistice, literare, a activității unor persoane sau a unor colective; *Critică literară* (și artistică) = *ramură a științei literaturii care analizează, interpretează, apreciază și orientează fenomenul literar, artistic contemporan în lumina unei concepții estetice. Critică de texte* = *comentarii și discuții asupra formei și conținutului unui text; Expr. (A fi) sub orice critică* = *(a fi) de o calitate extrem de scăzută. (A fi) mai presus de orice critică* = *(a fi) la un nivel extrem de ridicat; Articol, studiu, ansamblu de studii în care se face critică* (III). *critica - definiție | dexonline, site: https://dexonline.ro/definitie/critica, accesat 21.08.2025.*

54 Cognitiv, -ă (< fr.) *adj.* Referitor la cunoaștere, la capacitățile și mecanismele învățării și accederii la cunoștințe; (PSIH.) Psihologie *c.* = *disciplină situată la intersecția biologiei, psihologiei, lingvisticii și informaticii, având ca obiect mecanismele gândirii prin intermediul cărora are loc cunoașterea, de la percepție la raționament logic; Teste cognitive* = *probe psihometrice*

Estetica Retoricii

Limbajul trebuie să fie armonios, în care melodia, armonia și ritmul frazei trebuie să-l apropie pe orator de cei ce-l ascultă, să le fie deopotrivă sau superior. Să fie ascultat, dorit, rechemat, pentru a întregi gândirea ascultătorilor. Oratorul trebuie să aibă puterea ca prin rostire să contribuie la satisfacerea setei de frumos, de împlinire intelectuală și spirituală.

Prezentarea verbală trebuie să-și găsească valoarea în miez, în conținutul de idei dar și în stilul expunerii. Vorbitorul trebuie să folosească acele tipuri de stil ale vorbirii care imprimă discursului grandoare moderată, eleganță și finețe. Trebuie înlăturate cuvintele banale, vulgare, arhaismele pe care nu le înțelege nimeni, sau neologismele obscure. *Măsura* este noțiunea cea mai valoroasă în elocință. Stilul nu trebuie să fie exagerat, grandilocvent, dar nici o vorbire plată, cotidiană, simplistă.

Eleganța în vorbire este componenta educației estetice egală cu un conținut valoros care-l înalță pe cel ce ascultă, îi stimulează imaginația, dorința de frumos și de mai bine. Fiecare cuvânt trebuie să prindă atenția ascultătorului, să-i creeze imagini, să-i contureze situații, să-i cristalizeze mesajul transmis de orator. Un discurs elocvent este o treaptă superioară în educația estetică a oamenilor. Genul oratoric elocvent este o formă de culturalizare a auditoriului cu o capacitate de pătrundere imediată în înțelegerea și sensibilitatea lui.

Vorbitorul trebuie să aibă sensibilitate, inteligență, cultură, elevație morală, să cunoască cerințele prezentului și viitorului și să fie dinamic. Scopurile pe care trebuie să le urmărească oratorul sunt să instruiască, să impresioneze, să încante, să îl facă pe celălalt să se simtă minunat după ce reușește să-l convingă de justetea afirmațiilor sale. Adevărata elocvență se bazează pe adevăr, onestitate, curiozitate și capacitatea de a putea să-i convingi pe cei din fața ta că tu ești cel mai potrivit să le îndeplinești ușor așteptările.

Înclinația naturală este darul sau ușurința de a vorbi curgător într-un limbaj articulat. Limbajul articulat răspunde comenzilor motrice

---

administrate subiecților în vederea evaluării nivelului de cunoștințe (ex.: teste de cunoștințe tehnice aplicate în vederea selecției profesionale); (LOG.) Propoziții cognitive = propoziții care redau cunoștințe sau informații despre proprietățile unor obiecte (propoziții de predicție) sau despre relațiile dintre anumite obiecte (propoziții de relație). cognitiv - definiție | dexonline, site: <https://dexonline.ro/definitie/cognitiv>, accesat 21.08.2025.

află pe scoarța cerebrală și influxurilor nervoase ale neuronilor coordonați. Fenomenele gândirii, vorbirii, memoriei și al inteligenței sunt decisive în construirea talentului și în definirea darului elevat al actului comunicării.

Ajutată de voință, conștiința va selecta acele căi optime care vor conduce înclinația naturală și talentul spre realizarea unei vorbiri elocvente.

Ideile exprimate și mijloacele de exprimare sunt elemente rezultante ale organizării mentale. Scopul urmărit de vorbitor este de a face să triumfe o idee prin arta cuvântului, aceasta fiind o modalitate de călăuzire a gândirii colective. Pentru a face să triumfe o idee prin cuvânt, vorbitorul trebuie să fie aproape de preocupările auditoriului în mijlocul căruia este chemat să dezbătă un anumit subiect:

„Abilitatea de a-i convinge pe alții să privească lucrurile din perspectiva ta, să fie de acord cu ideile tale și cu tot ce vrei tu este o artă și o știință” (Cristian Caraman).

Persuasiunea presupune foarte bune calități de comunicare care-l determină pe ascultător să se convingă singur fără a fi manipulat, altfel rezultatele nu vor fi durabile. Adevărata persuasiune (având o conotație pozitivă) durează, pe când manipularea (având o conotație negativă) eșuează întotdeauna. Altfel spus, persuasiunea este arta de a obține exact ceea ce vrei, sau arta seducției. Dave Lakhmi oferă o definiție foarte elocventă a persuasiunii:

„A induce angajarea într-o anumită activitate sau acceptarea unui punct de vedere prin mijloace tradiționale sau prin rugăminți.”⁵⁵

Prin arta oratoriei se pot crea relații spirituale benefice atât celui care persuadează cât și celui care ascultă. Oratoria este arta care se exersează, este o acțiune atent coordonată de către orator cu scopul da convinge ascultătorul. Pentru asta, oratorul trebuie să înțeleagă adevăratele dorințe și nevoi ale ascultătorului, să înțeleagă criteriile de acțiune ale acestora și în final de a corela informațiile cu respectivele dorințe ale auditoriului. Contează foarte mult ca vorbitorul să își cizeleze, în mod activ, conștient dar etic, personalitatea sa, pentru a obține ceea ce dorește, în orice situație. Dacă mesajul vorbitorului nu este în concordanță cu personajul său s-ar putea ca cei pe care dorește să-i convingă să nu-l mai asculte iar părerea lor despre orator să-i fie defavorabilă. Oratorul trebuie să cunoască lumea din jur și oamenii cu care se intersectează pentru a crea o relație cu aceștia ba-

---

55 Dave Lakhmi, *Persuasiunea – arta de a obține ceea ce vrei*, Editura Amalatea, 2009, p. 25.

zată pe respect reciproc. Diferența dintre manipulare și persuasiune constă în intenția oratorului de a convinge pe ascultători că ceea ce face este bine, înțelept, legal și moral!

Actul oratoric impune o pregătire îndelungată intelectuală, psihică și fizică. Actul oratoric este o formă de artă care se desăvârșește prin practică. Discursul reprezintă un mijloc de comunicare cu funcții sociale (cultură, știință, morală) între om și universul său, între om și societatea sa, între om și morala sa. Prin cuvânt omul se definește, cuvântul fiind o realitate divină intrupată în realitatea omenescului.⁵⁶

Cuvântul este prezență, dar și profeție. Printr-o alcătuire verbală bine orânduită și nu printr-un verbiaj impresionant, un discurs rostit de un gânditor poate fi o filă de istorie, de știință, de literatură, de viață. Aceste fenomene întrunite prin respectarea aporturilor estetice între realitate (subiect) și artă vor realiza frumusețea cuvântului, adică dezideratul elocinței.

Discursul va deveni artă adevărată, principiu activ dacă va sluji societatea, iar conținutul său dublat de fantezia, erudiția și tehnica vorbitorului va împlini nevoia de cunoașterea, de adevăr și de poezie a auditoriului. Oratorul elocvent trebuie să exerseze tehnici și modalități de persuadare pentru a fi eficient în demersul său de a crea punți comune eficiente între el și ascultători. Un orator bun își dezvoltă constant, prin exercițiu, câteva elemente ale personalității sale pentru a ajunge la un nivel ridicat de convingere: înfățișarea, vocea, abilitatea de comunicare, poziția.

Actul oratoric impune o pregătire îndelungată intelectuală, psihică și fizică. Actul oratoric este o formă de artă care se desăvârșește prin practică. Discursul reprezintă un mijloc de comunicare cu funcții sociale (cultură, știință, morală) între om și universul său, între om și societatea sa, între om și morala sa. Prin cuvânt omul se definește, cuvântul fiind o realitate divină intrupată în realitatea omenescului.⁵⁷

Cuvântul este prezență, dar și profeție. Printr-o alcătuire verbală bine orânduită și nu printr-un verbiaj impresionant, un discurs rostit de un gânditor poate fi o filă de istorie, de știință, de literatură, de viață. Aceste fenomene întrunite prin respectarea aporturilor estetice între realitate (subiect) și artă vor realiza frumusețea cuvântului, adică dezideratul elocinței.

---

56 *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament-cu trimiteri*, Ediția a treia, revizuită și adăugită, 1994, T.G.S.International, Berlin, Ohio, 44610, USA, Ioan 1:1-3.

57 *Ibidem*.

Discursul va deveni artă adevărată, principiu activ dacă va sluji societatea, iar conținutul său dublat de fantezia, erudiția și tehnica vorbitorului va împlini nevoia de cunoaștere, de adevăr și de poezie a auditoriului. Oratorul elocvent trebuie să exerseze tehnici și modalități de persuadare pentru a fi eficient în demersul său de a crea punți comune eficiente între el și ascultători. Un orator bun își dezvoltă constant, prin exercițiu, câteva elemente ale personalității sale pentru a ajunge la un nivel ridicat de convingere: înfățișarea, vocea, abilitatea de comunicare, poziția.

Scopul Retoricii

Un discurs este ca partitura unei piese muzicale: amândouă capătă viață în momentul când sunt transpuse în sunet. Așa cum în înțelegerea unei piese muzicale execuția ei trebuie să fie cât mai perfectă pentru ca aceasta să fie înțeleasă și simțită, tot astfel un discurs trebuie să fie rostit clar, simplu și expresiv de către vorbitor, pentru ca să fie înțeles de ascultător.

Pentru a se ajunge la o astfel de execuție, se cere o permanentă și intensă pregătire, cu scopul de a se obține rezultate cât mai bune din punctul de vedere al calității vorbirii și al frumuseții discursului. Oratorul trebuie să stăpânească arta vorbirii, fără de care, oricât de talentat ar fi, mesajul discursului său nu va trece în public. Pentru ca mesajul său să treacă în public, cuvântul trebuie să fie rostit cât mai corect, din punct de vedere fonetic și ortoepic și emis cu o voce armonioasă și bine pozată. Atunci când va fi realizat un echilibru perfect între voce, rostire, respirație și vorbitor, mesajul discursului va fi înțeles și însușit de ascultător. Vorbirea oratorului trebuie să aibă claritate, sens, simplitate și naturalețe, altfel spus, frumusețe în redarea cuvântului: „Cuvântul, este reprezentantul cel mai corect al gândului”⁵⁸ (K. Stanislavski).

Cuvântul este purtătorul ideii, forța acțiunii sale și acest lucru se poate realiza printr-o exprimare clară, naturală și expresivă. Prin stăpânirea conștientă a tehnicii exterioare vorbirii, vorbitorul va putea să redea cât mai bine esența discursului său. Un orator are sarcina de a cunoaște și a stăpâni cât mai bine toate problemele artei vorbirii.

De asemenea prin discursul său, un orator are și o misiune educativă de a menține frumusețea și puritatea limbii, de a lupta împotriva vulgari-

---

58 *Dicție - Cursuri Actorie*, site: www.cursuri-actorie.ro/#!curs-dicție/c1qe4, accesat 23.08.2025.

zării și degradării limbii sub orice formă: fie rostirea defectuoasă din punct de vedere al dicției și al ortoepiei, fie lipsa de muzicalitate în emisia vocii, fie alterarea limbii literare. Un discurs pentru a-și îndeplini scopul, trebuie să respecte regulile de pronunțare, adică unitatea ortoepică. Pentru aceasta oratorul trebuie să cunoască foarte bine arta respirației, arta rostirii clare, arta pozării juste a vocii și a frazării. Arta vorbirii a devenit deja în zilele noastre o știință. În funcție de precizia formulării gândului depinde claritatea ideii exprimate, iar o rostire corectă va comunica și întregi claritatea unei idei bine formulate. Rostirea neclară impune ascultătorului un efort de atenție, care îl distrage de la urmărirea acțiunii și a ideii.

Un discurs valoros prin conținutul său plin cu cele mai înălțătoare idei și cu cele mai frumoase imagini dar fără forma clară și expresivă a redării, va fi un text valoros dar tipărit neclar și plin de greșeli. Arta vorbirii a devenit deja în zilele noastre o știință. În funcție de precizia formulării gândului depinde claritatea ideii exprimate, iar o rostire corectă va comunica și întregi claritatea unei idei bine formulate. Prin exercițiu, oratorul va stăpâni din ce în ce mai mult tehnica unei bune rostiri, va căpăta o expresivitate mai mare în vorbire, va dobândi siguranță și încredere în propriile posibilități oratorice, sugerând ascultătorului imaginile, ideile și sentimentele aflate în discursul său, obținând astfel realizări dintre cele mai bune. În studiu se urmărește în primul rând obținerea unei bune respirații, a unei voci bine pozate și a unei dicțiuni clare. Pentru aceasta îi sunt de ajutor științe ca anatomia, fiziologia, fonetica, acustica, studiul impostăției și igiena. De asemeni în mijloacele de expresie intră în afară de acțiunea verbală, acțiunea fizică, comportarea în fața auditoriului. De aceea exercițiile de vorbire trebuie ordonate cu respirația, cu mișcarea și cu tot ce constituie mijloc de expresie, pentru a obține o realizare armonioasă a rostirii. Oratorul devine un model pentru ascultător. Printr-o muncă susținută oratorul va atinge culmea în tehnica vorbirii, transformând-o în măiestrie și în arta vorbirii, adică în elocvență.

Unitatea dintre forma și conținutul discursului

Discursul elocvent datorită puterii sale de orientare și soluționare este expresia colectivă și idealul societății în care trăim, pentru că discursul reprezintă vocea poporului, voința și afirmarea sa. Discursul elocvent trebuie să cuprindă cultura respectivă. Un om cult și bine intenționat vine în

întâmpinarea auditoriului, discursul său contribuind la educația estetică a auditoriului, la formarea și dezvoltarea potențialului său ideologic, artistic și științific. Discursul elocvent trebuie să solicite interesul, atât latura spontană cât și cea rațională. El va dezvolta sensibilitatea la înțelegerea tuturor categoriilor cunoașterii. El trebuie să trezească curiozitatea și dorința de a dobândi acel spor de învățăminte, de comportamente pe care ascultătorul nu poate singur să și le asimileze. Ţelul unui discurs este de a influența sentimente, voință, gândire, de a transforma aprecierea fenomenelor realității, integrându-l în suflul epocii contemporane. Vibrațiile oratorului creează acea osmoză între el și auditoriu. Un discurs elocvent trebuie să fie o îmbinare fericită între conținut și formă, între valoare științifică, ideologie, artă și interferență între educație și estetică. Atunci când oratorul dorește să încondeieze viciile întrebuițează perifraza, metafora și repetiția. Misiunea oratorului este de a-i trezi auditoriului emoția estetică, vibrația, afectivitatea, interesul, curiozitatea, entuziasmul, căci meseria îi cere „să informeze, să miște și să placă”⁵⁹. Spiritul, ironia, metafora, figurile de stil servesc pentru a colora ideile și a le întregi. Rolul oratorului este de a transforma masa auditoriului într-o singură gândire. El trebuie să aibă siguranță și capacitate profesională. Discursul își îndeplinește rolul său de educator estetic când oratorul prin elocvența sa își conturează ideile cu imagini concret senzoriale și se adresează sensibilității, inteligenței și idealurilor omenești, aducându-și astfel aportul la formarea conștiinței sociale, la dezvoltarea gustului estetic, la întărirea drumurilor paralele între ideologie, știință și artă. Arta oratorică a evoluat spre precizie, simplitate, coerență, fără izbucniri vocale și intonații sforăitoare sau exagerări demodate. În zilele noastre s-au temperat și gestul și mimica. Expunerea este clară, sobră, uneori spumoasă, întotdeauna cu măsură, adecvată logic suflului vremii. Oratorul este o cronică rostită a timpului său. Expunerea trebuie să fie coerentă, clară, logică, expresivă, plină de energie dar echilibrată. Unui vorbitor i se cere să aibă o voce îngrijită și pregătită, care folosește nuanțele gândirii sale și cele mai variate forme expresive, provocând entuziasmul sălii și succesul lui personal. Auditoriul așteaptă azi de la vorbitor ținută sobră, armonioasă, debit curgător, voce și dicție calitativă și conținut ideatic. Elocvența este trecerea de la simpla comunicare verbală la semnificația ei valoroasă. Este o finalitate

---

59 *Drept Diplomatic - Scribd*, site: ro.scribd.com/doc/208986188/42218403-Drept-Diplomatic, accesat 23.08.2025.

a căutării individuale în drumul către împlinirea maturității sale spirituale. Prin căldura, puterea și forța de sugestie a cuvântului care exprimă logica, inteligența, sensibilitatea, vorbirea datorită talentului, sârguinței și culturii, atinge acea treaptă căutată de toți profesioniștii cuvântului – *Elocvența*.

Concluzie

Este un lucru de la sine înțeles că oratorul este un militant spiritual al societății. Ca atare el nu poate fi un om închis ci comunicativ. El nu poate trăi numai pentru sine, nu poate gândi numai pentru el, nu se poate bucura numai singur. Cea mai importantă parte a vieții sale și-o trăiește în mijlocul colectivității. Sociabilitatea este simțul de a trăi în fața a mii de ochi și a corespunde marilor cerințe colective. În multe situații ale vieții dorim să fim convingători în atingerea scopului urmărit. Unii au talent în acest sens dar alții se chinuie fără nici un rezultat notabil. În schimb la toți dorința este mare pentru a fi convingători în viață. În afaceri este nevoie de elocvență pentru ca să ai succes, în artă este nevoie de multă persuasiune pentru ca publicul să te creadă, în sistemul educațional de asemenea trebuie să fii specialist în arta exprimării, în politică fără oratorie nu rezști, în viața de familie este nevoie de măiestrie pentru ca să fie armonie, în obținerea unui loc de muncă ai nevoie de stăpânire de sine, de inteligență dar și de o vorbire persuasivă, iar în domeniul religios această știință te ajută să înțelegi mai bine adevărurile sfinte. Întrădeavăr, pe unii îi înspăimântă nespuse de mult atunci când trebuie să vorbească în fața publicului. Cu toate acestea, avem destule motive întemeiate pentru care ar trebui să fim interesați să știm să vorbim în fața altora. Și pentru asta trebuie să avem:

Optimism

Trăim veacul superlativelor. Comparativele nu mai ajung. Media e depășită de mult, oamenii solicită și așteaptă apogeul recordurilor. Dar nu numai binele înaintează spre apogeu. În atmosfera în care din toate părțile ți se solicită tensiune de sentiment și tărie, predicatorul trebuie să fie un om tare. Pentru orice lucru tare el trebuie să aibă o rezervă de și mai tare. Spiritul jovialității și bucuriei trebuie să fie un dar al tău pentru fiecare credincios.

Sensibilitate

Nu poți fi un bun retor dacă ești indiferent cu privire la aceea ce se întâmplă în jurul tău. Predicatorul trebuie să aibă o ureche aparte de ceilalți, o

inimă specializată în a detecta și asculta glasul durerii, așa cum urechea doctorului știe când un organ este bolnav. El va avea cuvânt pentru glasul suspinelor, înțelegere pentru lacrima ivită în gene ca o mărturie pentru cel copleșit de povara unei cruci prea apăsătoare, un remediu material sau spiritual pentru suferind. Oratorul va citi pe fețele oamenilor ca într-o carte vie file de auto-mărturisire sau autoportret de fericire sau nefericire. Fața este un organ de semnalizator psihic și spiritual: un organ de reflectare a interiorului fără cuvinte, în grai foarte adânc.

Să nu disprețuiești suferința oamenilor, mai ales a fraților tăi. Suferința este izvor de înțelepciune ca și fericirea. Consolează pe suferind: suferă împreună cu el în gândul tău, în cuvintele tale, în rugăciunea ta, în mimica ta, în gesturile tale, în faptele tale, în rugăciunea ta, ajutând la micșorarea și uneori la atingerea suferinței altora.

Forță de convingere

Despre Domnul Isus Hristos se spune că a fost omul care vorbea deosebit de alți contemporani ai Săi. Puterea în vorbire rezultă din mai mulți factori. Poți fi convingător și elocvent atunci când trăiești ceea ce vorbești, și când tu însuși crezi ceea ce vorbești altora; poți fi convingător atunci când expui clar mesajul divin. Oratorul trebuie să vorbească cu credință în bine, în Dumnezeu și cu onestitate față de oameni. Forța de convingere este o măiestrie care se cultivă gradual. Pe zi ce trece să fi capabil să convingi tot mai mult, în tot mai puține cuvinte, și de tot mai multe și mai mari adevăruri cerești.

Fluiditate oratorică și cursivitate perfectă

Nici un orator nu poate avea mare succes în vorbire dacă vorbirea sa este mereu întreruptă de greutatea formulării frazelor, de neputința de a scoate idei în același ritm, de incapacitatea de a dezvolta o idee în implicațiile ei, și mai ales dacă îi lipsesc termenii vocabularului potrivit. Cursivitatea vorbirii este o abilitate, se pare născută la unii, dar pentru cei mai mulți este formată prin exercițiu. Predicatorul nu trebuie să lase niciodată impresia că nu-și cunoaște profesia: instrumentele de lucru și ogorul. El lucrează cu cuvintele ce își au legile lor precise. Greșelile din vorbire scad prestigiul vorbitorului și onorabilitatea mesajului său. Dacă faci numai câteva greșeli într-o predică, oamenii încep să se îndoiască de competența ta de a transmite întreg și neștirbit mesajul creștin. Atunci ei se gândesc la altcineva care poate face acest lucru fără opinteli sau pierderi de conținut. Iată de ce este

nevoie să vorbești continuu, să vorbești fără corecturi, să gândești bine și să vorbești bine elaborat, bine construită fraza: A vorbi cu retractări, a face mereu corecturi ca și elevul nenumărate ștersături, a anula ceea ce ai zis; a greși ceea ce alții știu cum trebuie spus, înseamnă nesiguranță, nepregătire, incompetență: șovăială care costă.

Sonoritate oratorică

Vocea oratorului are mare rol în economia predicii, în reușita mesajului divin. Este adevărat că ne naștem cu o anumită voce, dar nu murim cu aceeași voce. Depinde de cât întrebuițăm vocea noastră ca ea să se formeze mai mult sau mai puțin. Dar nu este vorba numai de măsura întrebuițării, de cantitatea de timp în care ea este în acțiune, ci de felul ei, de timbrul ei, de calitatea sunetelor ei. Sonicitatea vocii, melodia ei, produce muzica vocii vorbitorului. Un mare efect asupra vorbitorului vine de la timbrul plăcut. A avea o voce melodioasă este altceva decât a face să străbată în timpanele urechilor o voce țipătoare, obositoare, provocatoare sau amenințătoare.

Emoție oratorică

Adevărata vorbire a oratorului trebuie să fie o mișcare de suflet, de senzații, un împrumut de idei dar și de stări sufletești. În lumea spirituală există caracteristica că putem transmite copii, clișee de pe ideile noastre dar și clișee de pe stările de moment ale ființei noastre. Prin cuvânt noi facem să vibreze în alții aceleași sentimente de fericire sau tristețe pe care le trăim noi. Putem împărtăși cu alții nu numai ce știm, ci chiar aceea ce suntem. Și valoarea oratorului constă tocmai în aceasta, de a transmite prin propria sa emoție și trăire ceea ce trăiește. Oratorul spune un singur cuvânt care devine dintr-o dată mii de cuvinte, în mințile miilor de ascultători. Iată de ce trebuie să vorbești cu emoție.

Libertatea de conștiință umană, manifestată intelectual și spiritual prin comunicarea verbală, reprezintă principalul fenomen al vieții omului prin care acesta își poate transforma gândirea în cuvânt și faptă. Viața socială și viața omenească sunt posibile prin comunicarea verbală. Libertatea de gândire și de conștiință implică dreptul fundamental al omului⁶⁰ de a-și manifesta convingerile individual sau colectiv, în public sau în particular

---

60 Ioan-Gheorghe Rotaru, „A look at how the concept of human rights has evolved over time”, *Journal for Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, Vol. 11 No. 2 (2023), pp. 825-874.

în educație, religie, social sau arte. Prin urmare, arta oratoriei ca factor de cultură și de formare spirituală în vederea libertății de conștiință, poate fi fundament pentru drepturile omului, educație și pace durabilă în societatea modernă a veacului în care trăim.

Bibliografie selectivă:

- * CARAMAN, Cristian, „Elocvența”, *Arta de a convinge printr-o vorbire frumoasă*, Editura Societatea Evanghelică Română, București, 2023.
- * CARNegie, Dale, *Cum să vorbim în public*, traducere din limba engleză de Irina-Margareta Nistor, Editura Cartea Veche, București, 2007.
- * CAZACU, B., *Studii de Dialectologie Română*, Editura Științifică, București, 1966.
- * CICERO, *Despre orator*, XVIII.
- * DIMA, Cella, *De la Vorbire la Elocință*. Editura Albatros, București, 1982.
- * LAKHAMI, Dave, *Persuasiunea – arta de a obține ceea ce vrei*, Editura Amalatea, 2009.
- * NEGOESCU, Cristu, *Retorică și stilistică*, București, 1896.
- * ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Logosul și înțelepciunea”, în Alexandru Boboc, N.I.Mariș (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale*, XIII, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 295-324.
- * ROTARU, Ioan-Gheorghe, „A look at how the concept of human rights has evolved over time”, *Journal for Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, Vol. 11 No. 2 (2023), pp.825-874.
- * SĂVULESCU, Silvia, *Retorică și Teoria Argumentării*, curs la SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice „David Ogilvy”, Editura Comunicare.ro, 2004.
- * SĂVULESCU, Silvia, *Retorică și Teoria Argumentării*. Curs la SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice David Ogilvy, p. 4.
- * STANISLAVSKI, Constantin Sergheevitci, *Viața mea în artă*, Editura Cartea rusă, 1950.
- * STAN, Sandina, *Tehnica vorbirii scenice*, Editura Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, Casa Centrală a Creației Populare, București, 1967.
- * ȚICLEA, Alexandru, *Retorica*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2010.

- ✦ *Retorică generală*, Editura Univers, București, 1974.
- ✦ *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechilui și Noului Testament-cu trimiteri*, Ediția a treia, revizuită și adăugită, 1994, T.G.S.Intenational, Berlin, Ohio, 44610, USA.
- ✦ *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005, coordonator: Ioana Vintilă-Rădulescu - DOOM 2.
- ✦ *Citate despre oratorie și vorbire - Subiecte - Citatepedia.ro*, site: subiecte.citatepedia.ro/despre.php?s=oratorie%2Cvorbire, accesat 10. 08. 2025.
- ✦ *Persuasiune - Wikipedia*, site:<http://ro.wikipedia.org/wiki/Persuasiune>, accesat 22. 08. 2025.
- ✦ *Definiții pentru elocință*, site: enciclopedie.citatepedia.ro/index.php?c=elocin%FE%E3, accesat 15. 08. 2025.
- ✦ *Lingvistică - Wikipedia*, site: ro.wikipedia.org/wiki/Lingvistică, accesat 20. 08. 2025.
- ✦ *argumentație - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/argumentație>, acesat 20. 08. 2025.
- ✦ *dialectic - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/dialectic>, accesat 20. 08. 2025.
- ✦ *silogism - definiție | dexonline*, site: <https://dexonline.ro/definitie/silogism>, accesat 20. 08. 2025.
- ✦ *limbaj - definitie | DEX online*, site: dexonline.ro/definitie/limbaj, accesat 21. 08. 2025.
- ✦ *Dicție - Cursuri Actorie*, site: www.cursuri-actorie.ro/#!curs-dictie/c1qe4, accesat 23. 08. 20.